

**UCHWAŁA NR LI/457/22
RADY MIASTA KOŚCIERZYNA**

z dnia 30 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia "GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA
KOŚCIERZYNA NA ROK 2022"**

Na podstawie art. 4¹, ust. 1, ust. 2, ust. 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U.2021 poz. 1119 z późn.zm.), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U.2020 poz. 2050 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249), w związku z art. 18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2022 r. poz. 559)

Rada Miasta Kościerzyna na wniosek Burmistrza Miasta Kościerzyna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA KOŚCIERZYNA NA ROK 2022" wraz z załącznikiem "Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Kościerzyna na rok 2022".

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kościerzyna oraz Pełnomocnikowi Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XLVIII/425/21 Rady Miasta Kościerzyna z dnia 22 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia "GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA KOŚCIERZYNA NA ROK 2022".

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Kościerzyna

Helena Kaszubowska - Nitz

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA KOŚCIERZYNA NA ROK 2022.

I. WSTĘP

Rozwiązywanie problemów alkoholowych i innych uzależnień wpisuje się w zadania polityki społecznej, bezpieczeństwa publicznego jak i zdrowia publicznego. Jest to więc znaczny obszar dotyczący każdego z nas.

Problemy związane z alkoholem dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują różne szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne), zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością, jak i te niewymierne (cierpienie i ból). Szkody te dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Dlatego „polityka alkoholowa powinna obchodzić wszystkich”. Obecnie nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem jest narażony każdy (choćby zakłócenie ciszy nocnej, miru domowego przez pijanych i awanturujących się sąsiadów czy też agresją na ulicy).

Wśród szkód związanych z alkoholem znajdują się zatem te jednostkowe, jak i te widziane z szerszej perspektywy. Tak więc działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol skierowane są do wszystkich mieszkańców – również tych niepijących. Odnoszą się do osób dorosłych, ale i do nastolatków, do kierowców i do kobiet w ciąży, do sprzedawców alkoholu i do nauczycieli itp.

Spożywanie alkoholu prowadzi do powstania kilkudziesięciu rodzajów chorób i urazów (między innymi wypadków i obrażeń, problemów psychicznych, chorób serca, wątroby, udarów). Jest również przyczyną przedwczesnej śmierci. To źródło szkód nie tylko dla osób spożywających go, ale dla tysięcy dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym, tysięcy przedwcześnie urodzonych dzieci z niedowagą czy też z alkoholowym zespołem płodowym (FAS) jako efektem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. To z jego powodu giną tysiące ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców oraz setki ofiar morderstw powodowanych przez nietrzeźwych sprawców.

Ceną jest rozpad rodziny, przemoc, zniszczenie emocjonalne uzależnionych i ich otoczenia, bezdomność, marginalizacja i wykluczenie społeczne. Osoby nietrzeźwe stanowią często źródło zagrożenia dla otoczenia. Przybiera ono różne formy: od łagodniejszych (zaczepki) do przemocy fizycznej. Alkohol powoduje zanik samokrytycyzmu, osłabia wewnętrzną kontrolę, stymuluje do agresji i łamania ogólnie przyjętych norm. Z policyjnych statystyk wynika, że spośród ogólnej liczby osób podejrzanych o popełnienie przestępstw, w których badany jest stan trzeźwości sprawcy, ponad 60% było pod wpływem alkoholu.

Dotkliwą konsekwencją życia w bliskiej relacji z osobą uzależnioną może być współuzależnienie. Jest to szkodliwy sposób przystosowania się, utrudniający optymalne funkcjonowanie i znacząco ograniczający umiejętność realistycznej oceny sytuacji, a tym samym możliwości rozwiązania problemów zarówno osobistych, jak i całej rodziny. U osób współuzależnionych często występują choroby o podłożu psychosomatycznym, a także problemy emocjonalne, zaburzenia depresyjne i lękowe.

Jednym z zaburzeń ściśle skorelowanych z alkoholem jest przemoc w rodzinie. Z badań przeprowadzonych przez PARPA wynika, że nawet 89% sprawców przemocy było pod wpływem alkoholu. Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinie z problemem alkoholowym. Dysfunkcja takiej rodziny zakłóca prawidłowy rozwój dziecka - poznawczy, emocjonalny i społeczny. Dzieci te doświadczają wielu traumatycznych sytuacji, w tym przemocy ze strony rodziców, które zagrażają ich bezpieczeństwu i zdrowiu. Doświadczanie przewlekłego stresu sprawia, że dzieci często chorują i są słabsze fizycznie. Czują się gorsze, bezwartościowe, nie potrafią nawiązać satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi, w takiej rodzinie brakuje dobrych wzorców, norm i systemu wartości. Część osób, które wychowały się w takich rodzinach wynosi z nich doświadczenia zakłócające w znacznym stopniu ich funkcjonowanie w dorosłym życiu. To syndrom DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). Ich problemy i dolegliwości bywają tak duże, że często potrzebują one pomocy psychoterapeutów.

O uzależnieniach trzeba też mówić w kontekście zachowań i wykonywania pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry, nadmierne korzystanie z Internetu itp.), nad którymi traci się kontrolę. Te formy zachowań określamy mianem „uzależnień behawioralnych”, które od pewnego czasu obserwujemy i zmagamy się z ich skutkami.

Wreszcie picie alkoholu przez osoby młode, niejednokrotnie niepełnoletnie, (niestety, młodzi w zdecydowanej większości sięgają po napoje alkoholowe zanim osiągną pełnoletność). Ta ostatnia wymieniona grupa, czyli osoby młode i niepełnoletnie są również najbardziej narażone na uzależnienia od narkotyków, których dostępność jest wysoka, a szkody wpływające z tego uzależnienia kolosalne.

II. ORGANIZACJA PROGRAMU I PODSTAWY PRAWNE

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Kościerzyna na rok 2022 został napisany w oparciu o zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Program ten zakłada realizację celów określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 i uwzględnia konieczność zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami. Przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Kościerzynie, zwany dalej Programem, określa miejską strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia zaplanowanych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Kościerzynie, opiera się na systemowym i konsekwentnym wdrażaniu programów profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie.

Niniejszy Program w sposób kompleksowy podejmuje problemy dotyczące uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych, w tym nowych substancji tzw. „dopalaczy” oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 41 Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 1119 późn. zm.) oraz z art. 10 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.)

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz.U. t. j. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. t. j. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
(Dz.U. t. j. z 2021r. poz. 1956 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
(Dz. U. t. j. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 711 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(Dz. U. t. j. z 2020r. poz. 176),
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 305 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 1129 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 1372 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 1285 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. t. j. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(Dz. U. t. j. z 2020r. poz. 685),

III.DIAGNOZA

Dane dotyczące diagnozy problemów uzależnień w Kościerzynie zostały opracowane na podstawie:

- Raportu z badania opinii publicznej dotyczące społecznych zjawisk oraz zachowań patologicznych wśród mieszkańców Kościerzyny (grudzień 2018).

Ponadto pozyskano również informacje od podmiotów współpracujących w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Komendy Powiatowej Policji;
- Straży Miejskiej;
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwanej dalej MKRPA;
- Podmiotów leczniczych;
- Organizacji pozarządowych;
- Szkół.

U podstaw wszelkich uzależnień, bez względu na rodzaj uzależniającej substancji, leżą podobne przyczyny i mechanizmy. Podobne są również objawy i fazy przebiegu choroby. Nałóg niesie za sobą wyniszczenie fizyczne i psychiczne. Koszty następstw uzależnień obciążają jednostki, rodziny i społeczności. Dlatego też ustawodawca sformułował i nałożył obowiązki z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na samorządy, w tym na samorządy gminne – bo przecież jakość życia w społeczności lokalnej wyznaczają nie tylko nowe drogi, oczyszczalnie ścieków, centra handlowe i szkoły, ale również środowiska rodzinne, lokalne i zawodowe, wolne od negatywnych konsekwencji picia alkoholu i używania narkotyków. Obowiązek ten sformułowany został w postaci Programu, w którym zapisano kierunki i metody działania, mające na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom.

Przeprowadzone zimą 2018 roku badania na reprezentatywnej grupie mieszkańców Kościerzyny (470 respondentów)

Z przeprowadzonych badań opinii publicznej dotyczących społecznych zjawisk wśród młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Kościerzyny wynika, że wysoką częstotliwość spożywania alkoholu wykazuje 33% badanych, z czego 53% to osoby dorosłe, a 18,5% dzieci i młodzież.

Większa częstotliwość spożywania alkoholu dotyczy przede wszystkim mężczyzn, ponieważ 45% mężczyzn wśród ogółu mieszkańców Kościerzyny spożywa alkohol raz w tygodniu i częściej.

Wzrosło w porównaniu do roku ostatniego badania (2014), wśród mieszkańców Kościerzyny, spożycie piwa, tzw. drinków oraz drogich alkoholi oraz win gatunkowych.

Badania wskazują, iż zarówno dorośli jak i młodzież najwięcej spożywają piwa. Zaraz po nim wysokie spożycie wskazuje się na tzw. drinki.

W grupie dorosłych respondentów więcej osób mówi o picu wódki niż drinków.

Niepokojące są dane dotyczące głównych problemów społeczno-ekonomicznych, wśród których respondenci wskazują jako problemy m.in. patologie społeczne, w tym przemoc i agresję oraz zagrożenia internetowe względem młodzieży.

W badaniach z końca 2018r. zauważamy też, że respondenci sporo czasu spędzają przed urządzeniami dostarczającymi Internet i rozrywkę, np. w postaci gier (telefony, komputery, tablety itp.). Jedna piąta respondentów spędza w sieci od 6-8 godzin dziennie; 3 do 5 godzin zadeklarowało 45% respondentów, jednocześnie zapytani o to czy czują się uzależnieni od Internetu w większości, bo 58% odpowiada, że nie. Może to wskazywać na to, iż respondenci nie mają wiedzy, że uzależnić można się również od czynności czy zachowań, patrz np. korzystanie z Internetu, telefonu, gier. Również pytanie dotyczące fonoholizmu wskazało, że populacja badanych nie wie czym jest to zjawisko. 78% powiedziało, że nie wie, przy jednoczesnym deklarowaniu, że nie potrafiliby spędzić dnia bez telefonu – 75% oraz deklaracji, że nie są od niego uzależnieni – 68% badanych.

Badania pokazały również, że uczniowie w wieku 16 lat i więcej zażywają więcej niż w 2014 r. narkotyków. W stosunku do roku 2014 wzrost ten wynosi 63%, a dla całej badanej populacji młodzieży o 22%.

Młodzież zażywa marihuanę/haszysz, pigułki speedujące, amfetaminę i tabletki ekstazy.

Do przyjmowania dopalaczy przyznało się jedynie 2% badanej młodzieży. Jako główny powód sięgania po narkotyki i dopalacze respondenci wskazują brak poczucia bezpieczeństwa, osamotnienie 34% oraz chęć dobrej zabawy 30%, zaś 26% problemy i ucieczka od problemów. Poniższa tabela obrazuje ile osób w Kościerzynie może dotyczyć problem choroby alkoholowej i jaki ma ona wpływ na środowisko, w którym ona występuje. Dane wyliczono na podstawie ogólnie przyjętych i stosowanych przeliczników.

LP.	LICZBA MIESZKAŃCÓW W 2019r.		POLSKA	KOŚCIERZYNA
			38 265 000 osób	22605 osób w tym 18 818 os. Dorosłych
1.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% dorosłej populacji	ok. 628 706 osób	ok. 376 osób
2.	Dorośli żyjący w otoczeniu osoby uzależnionej (rodzice współmałżonek)	ok. 4% dorosłej populacji	ok. 1 257 413 osób	ok. 752 osób
3.	Osoby pijące szkodliwie, nie uzależnione od alkoholu	ok. 5-7% dorosłej populacji	ok. 1 571 766 osób – ok. 2 200 473 osób	ok. 940 osób- ok. 1317 osób
4.	Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym	ok. 4% populacji od 0-18lat	ok. 277 899 osób	ok. 198 osób
5.	Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych(<i>poz.2</i>) oraz 2/3 dzieci z tych rodzin (<i>poz.4</i>)	ok. 838 275 osób ok. 185 259 osób	ok. 501 osoby oraz 132 dzieci z tych rodzin
6.	Ofiary przemocy domowej w rodzinach zgłaszających problemem alkoholowy wg danych MOPS	2/3 osób w rodzinach	-----	ok. 45 osób

Przedstawione dane wskazują, iż istnieje ciągła konieczność podejmowania i prowadzenia działań mających na celu zapobieganie, czy też łagodzenie rozmiarów wyżej opisanych, społecznie niepożądanych, szkodliwych zjawisk zarówno wśród młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców naszego miasta.

I. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Głównym celem Programu jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, jak również ograniczanie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel główny Programu realizowany będzie na następujących **poziomach wsparcia**:

- **systemowym** - profilaktyka, terapia, interwencja, rehabilitacja, aktywizujące usługi społeczne, działania edukacyjne, opiekuńcze, animacyjne i wspierające – osób z problemami alkoholowymi, ich rodzin oraz środowisk lokalnych,
- **indywidualnym** - profilaktyka wskazująca, terapia, interwencja, rehabilitacja, aktywizujące usługi społeczne,
- **grupowym** - edukacja i profilaktyka uniwersalna, profilaktyka selektywna, badania, szkolenia, działania nakierowane na ograniczenie dostępności fizycznej napojów alkoholowych oraz ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

Grupy docelowe poszczególnych rodzajów działań to:

- rodzina i środowisko lokalne w przypadku wsparcia systemowego,
- osoby uzależnione lub spożywające alkohol ryzykownie/szkodliwie jako jednostkę,
- ogół społeczeństwa, „grupy ryzyka”.

W celu wdrożenia przedsięwzięć związanych z zapobieganiem istnieniu i powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i uzależnienia od narkotyków, sprzyjaniu integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochronie ofiar tej przemocy, przyjmuje się do realizacji następujące zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, a także osób zagrożonych uzależnieniem, w szczególności poprzez:

- a) finansowanie dodatkowych programów psychoterapeutycznych i terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i osób uzależnionych od narkotyków, jak również osób współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- b) prowadzenia wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u pacjentów;
- c) zakup materiałów edukacyjnych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, przede wszystkim poprzez:

- a) realizację zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Kościerzyna – będącego załącznikiem do niniejszego Programu;

- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (motywowanie do podjęcia terapii odwykowej);
- c) pomoc psychoterapeutyczną członkom rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym (w tym grupy samopomocowe); fachowe wsparcie dla osób pracujących w tym obszarze;
- d) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholizmu i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- e) pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, (działania te wpisują się w profilaktykę selektywną ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka z uwagi na swoją sytuację społeczną, rodzinną lub też środowiskową)
  - organizowanie obozów i kolonii (półkolonii) z programem terapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym,
  - działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, oraz świetlic szkolnych z programem profilaktycznym (wraz z dożywianiem uczestników), a także warsztaty rozwijające zainteresowania,
  - stworzenie możliwości poszukiwania nowych znajomych w oparciu o wspólne zainteresowania/hobby,
- f) dostarczenie wiedzy na temat FAS psychologom, pedagogom oraz wszystkim innym specjalistom, którzy zajmują się pomocą dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- g) propagowanie postaw prorodzinnych i tworzenie warunków dla realizacji tych postaw (w tym działania na rzecz więzi międzypokoleniowych),
- h) zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży (w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych), a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych w szczególności poprzez:

- a) odbywanie stosownych szkoleń przez nauczycieli, wychowawców, pedagogów, innych specjalistów oraz rodziców, mających na celu rozpoznanie zagrożeń i wczesną interwencję, jak też wspieranie kompetencji rodziców poprzez:
  - dostarczanie wiedzy na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy i uzależnień behawioralnych,

- pogłębienie świadomości rodziców w zakresie roli rodziny i kontaktów z dzieckiem,
  - propagowanie wśród nauczycieli i rodziców informacji o serwisie pomocowym,
  - kształtowanie umiejętności wczesnego rozpoznawania zagrożeń,
  - podnoszenie umiejętności nawiązywania kontaktu pomocowego,
- b) organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców, jak również przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych. Działania te wpisują się w profilaktykę uniwersalną ukierunkowaną na całą populację i powinny uczyć młodych ludzi jak przeciwstawiać się presji wywieranej przez otoczenie, jak przeciwdziałać namowom do palenia tytoniu, picia alkoholu i używania narkotyków. Winny też rozwijać poczucie własnej wartości oraz poczucie bycia potrzebnym. Celem działań jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.
- c) propagowanie i prowadzenie zajęć angażujących dzieci i młodzież w alternatywne wobec uzależnień formy spędzania wolnego czasu, z ukierunkowaniem ich aktywności na wolność wobec środków uzależniających. Działania te mają pozwolić na zbudowanie pewności siebie i wyrabianie w dzieciach i młodzieży umiejętności rozwiązywania problemów i właściwej komunikacji, a także rozwój osobisty. Zapewnienie warunków, w tym miejsc rekreacji, do spędzania wolnego czasu w sposób społecznie pożądany;
- d) diagnozowanie i badanie problemu wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców;
- e) uświadamianie szkodliwości używania alkoholu i narkotyków – współpraca z mediami;
- f) prowadzenie kampanii edukacyjnych i prewencyjnych, skierowanych do dorosłych i do młodzieży, głównie w wieku, w którym rozpoczyna się kontakt z alkoholem i narkotykami;
- g) działania podnoszące świadomość na temat uzależnień behawioralnych,
- h) prezentowanie sztuk teatralnych i innych przedsięwzięć artystycznych propagujących postawy trzeźwościowe, organizowanie, uczestniczenie w imprezach kulturalnych, sportowych i integracyjnych oraz innych działaniach promujących społecznie pożądane spędzanie wolnego czasu jak i wolność od uzależnień;
- i) promowanie sportowo - turystycznych form działalności profilaktycznej (obozy sportowo-integracyjne), pozalekcyjne i klubowe zajęcia sportowe;
- j) edukacja, szkolenia oraz działania kontrolne i interwencyjne mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia; monitorowanie pubów, dyskotek i innych miejsc wskazywanych przez młodzież jako niebezpieczne;

- k) prowadzenie systemu informacji o działaniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych promocja, zdrowego stylu życia;
- l) podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii, między innymi poprzez:

- a) umożliwianie dostępu do szkoleń i podwyższania kwalifikacji przedstawicielom różnych zawodów stykających się w swej pracy z osobami z problemem alkoholowym, uzależnieniami od narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi i członkami ich rodzin;
- b) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla organizacji zajmujących się członkami rodzin z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków;
- c) wspieranie inicjatyw służących poszerzaniu wiedzy o zagrożeniach nałogami oraz innych działań propagujących zajęcia i postawy pro trzeźwosciowe, jak również działań mających na celu ograniczanie zjawisk patologicznych;
- d) współpraca ze środowiskami kościelnymi, policją, strażą miejską oraz innymi organizacjami, stowarzyszeniami, a także instytucjami na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, redukcji szkód, jak również pomocy w dożywianiu, ograniczaniu zagrożeń dla życia (ogrzanie) i profilaktycznym oddziaływaniu na osoby dotknięte chorobą alkoholową, promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- e) pomoc stowarzyszeniom i klubom abstynenckim.

5. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, np. CIS, Kluby Pracy, Klubu Integracji Społecznej, Prace Społecznie Użyteczne.

Jednym z zadań własnych samorządów gminnych realizowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (określonych w art. 4

1 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) jest wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Zgodnie z art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.) centrum integracji społecznej (CIS) może być tworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego w formie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego oraz przez organizację pozarządową lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 Ustawy

z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ww. ustawy działalność CIS finansowana jest m.in. z dotacji pochodzącej z dochodów własnych gminy, przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przy czym możliwość ta nie dotyczy CIS, działającego w formie jednostki budżetowej.

Gmina Miejska Kościerzyna od roku 2019 posiada Centrum Integracji Społecznej – własną jednostkę budżetową, zatem istnieje możliwość finansowania jego działań, które wpisują się w zapisy niniejszego programu. Istotne jest, że finansowaniu podlegać będą działania skierowane do osób uzależnionych, współuzależnionych, po ukończonej terapii odwykowej, osoby nadużywające alkoholu w sposób widocznie problemowy. Brak diagnozy nie powinien eliminować ich z udziału w działaniach i zajęciach finansowanych ze środków niniejszego programu.

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. t. j. 2020r., poz. 176 z późn. zm.) w zajęciach reintegracyjnych oferowanych przez CIS mogą uczestniczyć:

- bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- uzależnieni od alkoholu;
- uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających;
- chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego;
- długotrwale bezrobotni w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- zwalniani z zakładów karnych, mający trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- osoby niepełnosprawne, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Finansowanie funkcjonowania CIS ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych może być proporcjonalne do

liczby osób uzależnionych od alkoholu, biorących udział w oferowanych przez nie zajęciach reintegracyjnych. Realizacja tego zadania może się odbywać również poprzez wspieranie innych przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, np. klubów integracji społecznej czy klubów pracy. Instrument aktywizacji społeczno-zawodowej, którym są prace społecznie użyteczne stanowi istotny element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne stanowią pierwszy etap w reintegracji społeczno-zawodowej beneficjentów pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku w szczególności - osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jednocześnie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Do wykonywania prac społecznie użytecznych osoby są kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy według listy sporządzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym (z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej).

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów zawartych w art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 15 tejże ustawy, jak również występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Należyte reagowanie na stwierdzone przypadki złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, a także naruszenie przepisów dot. reklamy napojów alkoholowych.

V. ZADANIA ORAZ ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii podejmują działania dotyczące inicjowania i realizacji zadań ujętych w niniejszym „Programie”.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zadania:

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
  - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - udział w postępowaniu sądowym.
5. Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej Kościerzyna lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami Ustawy.
7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – zadania:

1. przygotowanie projektu i realizacji „Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”, przyjmowanego corocznie przez Radę Miasta;
2. przedstawienie informacji o sposobie wykonania tego programu Radzie Miasta po zakończeniu każdego roku kalendarzowego;
3. współpraca z dyrektorami jednostek oświatowych w zakresie prowadzenia dla dzieci i młodzieży profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej dotyczącej rozwiązywania problemów alkoholowych i problemów narkomanii;
4. sprawowanie kontroli merytorycznej wykonywanych zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;

5. współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i problemów narkomanii,
6. inicjowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
7. prowadzenie i koordynacja realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
8. nadzór nad realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i wydatkowaniem środków publicznych w ramach wyżej wymienionego Programu,
9. współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w ramach realizacji zadań wynikających z Programu.
10. prowadzenie prelekcji, spotkań pogadanek itp. informacyjno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. za udział w posiedzeniu członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia;
2. za udział w posiedzeniu przewodniczący Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 14% minimalnego wynagrodzenia;
3. za przeprowadzenie kontroli min. 8 punktów sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych, 9% minimalnego wynagrodzenia;
4. za uczestnictwo w charakterze strony w postępowaniu sądowym związanym z orzeczeniem o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, członek Komisji otrzymuje za jedną sprawę wynagrodzenie w wysokości 45,- zł (słownie: czterdzieści pięć złotych),
5. dla sekretarza komisji ustala się wynagrodzenie miesięczne w wysokości 35% minimalnego wynagrodzenia określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej.
6. dla pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w ramach umowy zlecenia 35% minimalnego

wynagrodzenia określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej.

Ileć w niniejszym Programie jest mowa o minimalnym wynagrodzeniu należy przez to rozumieć minimalne wynagrodzenie za pracę, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14.09.2021r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022r. (Dz. U. z 2020r. poz. 1596).

Obowiązkiem członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnika jest podnoszenie kwalifikacji poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach. Realizacja powyższego obowiązku może być również wykonana przez udział w studiach podyplomowych za zgodą Burmistrza Miasta.

W związku z powyższym członkom MKRPA oraz pełnomocnikowi burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii przysługuje prawo nieodpłatnego, finansowanego ze środków „Programu” udziału w formach podnoszenia kwalifikacji.

W takich przypadkach członkom MKRPA oraz pełnomocnikowi przysługuje zwrot kosztów dojazdu na zasadach analogicznych do zasad wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 poz. 167).

VI. FINANSOWANE PROGRAMU

Środki na finansowanie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wnoszonych w ciągu roku do kasy Urzędu Miasta.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminy szczegółowe zadania własne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Art 4¹ tejże ustawy stanowi o konieczności corocznego uchwalania przez radę gminy programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Również ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii mówi o zadaniach własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, a art. 10 tejże ustawy zawiera zapis o obowiązku uchwalania przez radę gminy programu przeciwdziałania narkomanii. Ponieważ problem alkoholizmu i narkomanii istnieje w związku korelacyjnym, szczególnie wśród młodzieży, a działania gminy w obu tych sferach przebiegają na podobnych płaszczyznach, sensowne i celowe jest podjęcie uchwały o przyjęciu jednego wspólnego programu. Podobnie ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zawiera zapis zobowiązujący gminy do opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ponieważ zadania udzielania rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie wynikają również z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a ponadto ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odwołuje się też do wyżej powołanej ustawy jako tej, na której zasadach jednostki samorządu terytorialnego realizować mogą zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, celowe i sensowne wydaje się włączenie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Kościerzyna jako jego elementu, zawierającego działania wynikające z dyspozycji art. 4¹ ust. 1 pkt. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nadto ustawa z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw w art. 21, ust. 2 określa ważność wcześniej przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Kościerzyna do dnia 31 marca 2022r. zatem przyjęcie nowego programu jest zasadne i konieczne ze względu na nowe brzmienie przepisu.